

До підручника «Всесвітня історія. 7 клас»
авторок Ладиченко Т. В., Лукач І. Б., Івченко О. С.
(ТОВ «Генеза»)

Орієнтовне календарно-тематичне планування до курсу «Всесвітня історія. 7 клас»

Відповідає Модельній навчальній програмі «Всесвітня історія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І. Я., Посунько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелещенко Т. В., Павловська-Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О. А.), яку рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН України від 16.08.2023 № 1001).

(1 год на тиждень, 35 год на рік)

№ з/п	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Дата
Вступ. Середньовіччя як історична епоха (2 год)		
1	Поняття «Середні віки».	
2	Періодизація середньовіччя.	
Розділ І. Народження середньовічної Європи (7 год)		
3	Занепад античного світу. Поняття міграції. Велике переселення народів і загибель Західної Римської імперії. Велике переселення народів та українські землі. Етномовні спільноти Європи після Великого переселення народів.	

4	Імперія ромеїв (Візантія) – наступниця Риму. Особливості політичного устрою, економіки, соціальної структури, культури та побуту. «Кодекс Юстиніана» як джерело права та його вплив на формування правових систем європейських країн.	
5	Варварські держави в Європі. Утворення «варварських королівств», їхня культура. «Салічна правда» як приклад збірників законів ранньосередньовічних держав. Франкська імперія Карла Великого.	
6	Нова хвиля міграцій у Європі. Скандинавія в добу середньовіччя. «Ісландське народоправство». Походи вікінгів (норманів) і виникнення норманських держав. Переселення угорців та утворення Угорського королівства.	
7	Священна Римська імперія та слов'янські держави. Зміцнення королівської влади в Німеччині та утворення імперії. Державотворення у слов'ян.	
8	Християнська церква в V–XI століттях. Всесвітні церковні собори. Ієрархія небесна і земна. «Великий розкол» 1054 року. Християнська церква і ранньосередньовічні держави.	
9	Узагальнення і тематичний контроль	
Розділ II. Середньовіччя за межами Європи (6 год)		
10	Араби та народження ісламського світу. Стародавня Аравія та виникнення ісламу. Арабські завоювання. Перші халіфи, халіфати Омейядів і Аббасидів.	
11	Етнічна мозаїка Великого Степу. Суспільство кочовиків (особливості соціальної структури, повсякденного життя, стосунків із сусідами). Хозарський каганат. Монгольська імперія.	

12	Китай та Японія в середньовіччі. Держава і суспільство в середньовічних Китаї та Японії. Релігії та культура середньовічних Китаю та Японії.	
13	Середньовічна Індія. Природа та населення. Варни і касти. Релігії та культура Індії.	
14	Держави доколумбової Америки. Заселення Американського континенту. Держави мая, ацтеків, інків. Релігія та культура середньовічної Америки.	
15	Узагальнення і тематичний контроль	
Розділ III. Середньовічне суспільство (V–XV ст.) (6 год)		
16	Людина і природа в середньовіччі. Кліматичний і географічний фактори в житті суспільства. Хвороби та епідемії. «Чорна смерть» та її наслідки. Внутрішня і зовнішня колонізація.	
17	Світогляд середньовічної людини. Панування релігійного світогляду. Світ фантазії та символів. Уява про час і простір.	
18	Стани середньовічного суспільства. Соціальна структура суспільства: «ті, хто молиться», «ті, хто воює», «ті, хто працює». Побут і повсякденне життя (одяг, житло, харчування тощо) представників різних станів. Родина і кохання, становище жінок, дітей (соціалізація, ігри) в житті різних станів. Поступове ускладнення соціальної структури суспільства.	
19	Середньовічне місто та його мешканці. Громадське врядування, вплив громадян на вирішення проблем громади. Боротьба міст за самоврядування: цехи, комуни, магдебурзьке право. Структура міського населення. Середземноморська і балтійська торгівля.	

20	Соціальні конфлікти в середні віки. Форми та прояви соціальних конфліктів: селянські війни, міські повстання, право феодалів на опір королівській владі.	
21	Узагальнення і тематичний контроль	
Розділ IV. Середньовічні держави в X–XV ст. (6 год)		
22	Етапи державотворення в середні віки. Правове закріплення організації державної монархічної влади. Етап роздробленості – причини, наслідки, особливості у різних регіонах. Утворення централізованих станово-представницьких монархій.	
23	Зовнішня колонізація та цивілізаційні конфлікти. Хрестові походи: причини, перебіг, результати, наслідки. Реконкіста. Німецька експансія на Схід та християнізація Балтики.	
24	Держави західноєвропейського типу. Особливості розвитку монархій у Англії, Франції, Іспанії в середні віки. Італійські міста-республіки та їхні особливості (Генуя, Венеція). Папська область – теократична держава.	
25	Держави центральноєвропейського типу. Особливості державотворення в Центральній Європі в XIV–XV ст.: Священна Римська імперія, Чехія, Угорщина, Польща, Велике князівство Литовське.	
26	Держави східноєвропейського типу. Розпад Золотої Орди. Централізація Московського князівства по типу східної деспотії. Занепад і загибель Імперії ромеїв (Візантії). Османська імперія в XIV–XV ст.	
27	Узагальнення і тематичний контроль	

Розділ V. Духовний світ середньовіччя (6 год)

28	Християнство в середні віки. Церква і держава – питання (не)свободи віросповідання. Середньовічні ересі. Інквізиція. Богословська думка в католицькому й православному світі. Схоластика.	
29	Іслам у середні віки. Етика, догматика та обрядовість ісламу. Спільні цінності ісламу та інших авраамічних релігій. Сунізм і шіїзм. Культурні взаємовпливи європейської та арабської цивілізацій.	
30	Середньовічні школи та університети. «Світ неписьменних». Освіта і наука в європейському та неєвропейському світі. Книгодрукування.	
31	Мистецтво в середньовіччі. Середньовічна архітектура (романська, готична, візантійська, арабомусульманська). Скульптура, література, живопис, музика, театр на Сході й Заході.	
32	Раннє Відродження і гуманізм. Передумови та початок епохи Відродження. Протиріччя нової культури. Вплив Відродження на українські землі.	
33	Узагальнення і тематичний контроль	
Узагальнення курсу. Здобутки середньовічної Європи (2 год)		
34	Здобутки середньовічної Європи. Формування сучасних європейських народів і держав. Утворення підвалин європейських політичних і правових традицій. Розширення картини світу.	
35	Підбиття підсумків	